

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
zégi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközlelndők.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

HIRDETESEK.

Háromhasábos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő
Bévegdij minden egyes
beiktatásért 30 kr

A NYILTERBEN:

minden 3-hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőrodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetőik
tetemes díjkezdvezmény-
ben részesülnek

A kéziratok a szerkesztőséghez (Jánosi-utca 8 sz.
I. em.) küldendők — Kéziratok vissza nem adatnak.
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések reklamációik,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7 sz.) intézendők.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Lapunk számára hirdetéseket elfogad a Reuter ügynökség és a Magy. Távir. Iroda hirdetési irodája. Budapest, Granátos-u. 1.

Hitel.

Pénzügyi és hitelviszonyaink — mint tapasztalatból tudjuk — tetemesen javultak. A pénzforgalom hazánkban jelentékenyen megerősített, hitelünk a külföldi pénzpiacokon javult, a valuta a teljes értéket biztosítja s rövid idő múlva azt fogjuk észrevenni, hogy a miből sok van — a pénz. Pénzintézeteink a betétek után a kamatokat tetemesen leszállították, miután a betétek nem állanak arányban a kereslettel. Hogy a tőke zsarnoksága hazánk gazdasági viszonyaira bénítólag hatott és már-már tűrhetetlen volt, mindazok érezték, kik a hatalom kegyére voltak utalva.

Nem szenvedhet kétséget, hogy eme pénzügyi viszonyaink javulása mellett, mezőgazdasági viszonyaink is tetemesen javulnak és jobb jövőnek néznek elébe. A földbirtok értéke rohamosan emelkedik. Oly földbirtokokra, melyek néhány év előtt 50 ezer frtért vásároltattak, ma 100 ezret adnak kölcsön és eme viszonyaink javulásával a magyar földbirtok értéke a külföldi birtok becserkének színvonalára emelkedik és nagy mérvben növeli hazánk hitelképességét.

Örömiinket csak az rontja, hogy a magyarországi földbirtokok legnagyobbbrészt külföldi kölcsönökkel terheltek, mely kölcsönök törlesztése évekre lekötve van, mi némileg a külföldi pénzpiacokon jellemzőleg hat pénzügyi és hitelviszonyainkra.

Pénzintézeteink a nagymérvű betétekkel szemben egyfelől és a csekély pénzkereslettel másfelől, a betétek után a kamatlábat leszállítani kénytelenítették. Azon hitelképes birtokos, kinek a külföldi hitelintézetnél hitel

nyújtott, ép oly olcsó kamat és előnyös fizetési feltételek mellett szerezheti be pénzügyi szükségletét hazai pénzintézeteknél és nem szükséges a külföldi kölcsönt igénybe venni, mi által hitelünk a külföldi pénzpiacokon tetemesen emelkedik és hazai intézeteink pénzforgalma is hasonló mérvben emelkedik.

A mondottakból önként értetődik, hogy hazai pénzintézeteink nagyobb hatalommal fognának birni a nyílt piac felett és állásuk kielégítően csak abban az esetben szilárdulhat meg, ha a betétek a kölcsönökkel parallel egymás mellett folynának, mely esetben pénzintézeteink a betétek után magasabb kamatokat és másrésről előnyös és olcsó kölcsönt nyújthatnának. Szükséges is, hogy a hazai tőkének elhelyeztetése hazai pénzintézeteinkben eszközöljessék már azért is, hogy a pénzkeresletnek hazai pénzintézeteink elegendő telessenek.

Szokjanak le pénzkereső földbirtokosaink azon téves felfogásról, hogy a külföldi pénzintézeteknél 30—40 évi részlettörlesztésre felvett pénzkölcsön olcsóbb kamat mellett szerezhető meg, mint hazai pénzintézeteinkben; és mint tapasztalatból tudjuk, a külföldi intézetek által eszközölendő birtokbecslési eljárás tetemes költségekkel van egybekötve s gyakran megtörténik, hogy a földbirtok valóságos értékére alig adnak az érték egyharmadának megfelelő pénzkölcsönt, míg hazai pénzintézeteink a tényleges becserkének kétharmadát is adják, sőt véve azon esetet, hogy hazai és vidéki pénzintézeteink nem rendelkeznek a kölcsönkereső által szükséges tőke felett, ezen esetben is sokkal előnyösebb feltételek mellett szerezhető meg a felvenni szándékolt

pénzkölcsön, ha ennek beszerzésével pénzintézeteink bizatnak meg.

De meg kell emlékeznünk kisbirtokosaink hitelviszonyairól is, melyek mindenesetre figyelmet érdemelnek s megérdemlik, hogy ezen ügygyel bővebben foglalkozzunk.

A kisbirtokos gyakran szorongatott helyzetben van és a várandó termésre kisebb-nagyobb pénzkölcsönt kénytelen felvenni. Kisbirtokosaink ezen szorongatott helyzetükben fűhöz-fához kapkodva, gyakran azon kényszerhelyzetbe jutnak, hogy vagy kénytelenek birtokuktól megválni, vagy pedig várandó terményüket a kereskedőnek potom áron előre eladni. A kereskedővel megkötendő pénzkölcsön mindenesetre rövid időre kirántja a szorongatott helyzet hátrájából, azonban a visszafizetés alkalmával ismét pénzzavarba jut, főleg rossz gabonaárak, rossz termés esetében.

Nem lehet szándékunkban kereskedői k ellen panaszt emelni és nagyon téves azon állítás vagy nézet, hogy az ily módon eszközölt pénzkölcsön a földmivelőt a tönk szélére juttatja. Nagyon téves azon nézet, hogy a kereskedő által meghatározott árak a termelő érdekeire és gazdasági viszonyaira károsak volnának, mert, mint tapasztalatból tudjuk, az ily előre eszközölt vétel és eladásra felvett kölcsönnek gyakran a keredő vallja kárát, a mennyiben a szállítási határidő alkalmával az átvett és előre megvett gabna szokszor olcsóbb árnívón áll, mint tényleg megfizetve lett.

De van egy más módja is a megszorult földmivelő segélyezésének. Pénzintézeteink nagyon helyesen cselekednének, ha időről-időre — különösen tavasszal és aratás kezdetén —

TÁRCZA

SZERETETT Ő NAGYON...

Ismertem én egy barna kis lányt,
Szép volt mint az ég angyala.
Ha rám nézett bárony szemével,
Szivem a menybe szárnyala.
Ő volt napom, ő volt világom!
És azt hitemre mondhatom,
Hogy az a barna kis leányka,
Szeretett engemet nagyon!

Diák, kadét, jogász a hány volt,
Mind csak ő róla álmodott,
Most is sajnálom valamennyit,
A hogy reájok gondolok.
Körül rajongták!.. Én titokban..
Irtam hozzá sok bús dalom,
Tudtam, hogy át-meg átválvassa;
Mert hát szeretett ő nagyon!

Mikor el kellett tőle válnom,
Örömiink szörnű búra vált.
Elsirdogáltunk a lugasban,
Esengve hívtuk a halált.
Amint halkan fülébe sugtam,
Hogy szivem nála itt hagyom,
Megesőköltam és visszacsókolt;
Mert hát szeretett ő nagyon!

Két hosszú év mult el azóta,
Volt ideálom rengeteg,
— De nem akadt hozzá hasonló —
Mint ő, ugy egy sem szeretett.

És ekkor engem vágy fogott el,
Meglátni drága angyalom,
Hiszen a szivem nála hagytam,
Szeret ő még most is nagyon!

Ködös, bús, őszi délután volt,
Amint hozzája érkezém,
A peronról fehér kendővel,
Már messziről intett felém.
Egy kopasz ur állott mellette,
De ő engem kapott karon,
— Kopasz férjét be sem mutató! —
Mert hát szeret most is nagyon!..

Gyarmati Endre.

EGY MÁJUSI REGG.

— A 'Gömör' eredeti tárczája. —

Ifju, magas, barna leány ül elmerengve szép kertjük egyik kedvenc helyén, elragadtatva az isteni természet által, mely különösen ma, egy szép májusi reggelen oly gyönyörű képet nyújt neki. Oly magasztos, oly fenséges érzelmekkel tölti be az amugy is ábrándos hajlamu fiatal leányka szivét, hogy önkénytelenül is belezavarodik az ábrándok teremtésébe, melyek oly gyorsan, oly ügyesen látszanak szövődni kis fejcskájában.

Szintugy visszatükröződik az arcán, menyire örül a lelke, hogy a természet szép ölében oly zavartalanul szőheti agyában szebbnél szebb gondolatait, melyek ugyan hogy mi körül foroghatnak (!) azt hiszem figyelmes, talárlékony szemlélőnek nem is kerülne nagy fejtörésbe annak kitalálása. Csukott ajkairól olykor-

olykor sóhajok is repülnek a távolba, melyekkel túlterhelt szivét akarná megkönnyíteni; mert nincs senki, senki mellette, kit ábrándjaival megismertethetne, kinek érzelmét és szivvilágát kitarthatná, kivel kellemesen alakuló gondolataiból kifolyó örömet oszthatná. Nincs körülötte senki, csupán néhány kedves tülemüléscse csattogja a bokorban felé fordulva, gyönyörű kedves, kis dalait; még pedig oly szivhez szólóan, oly odaadóan, mintha segíteni akarna a karsu leánykának ábrándozásába és őt bátorítani annak folytatására. Mintha mondani akarná: elképze-em gondolataidat, osztozom érzelmeidben és izlésedben; jól teszed, legalább ábrándozz zavartalanul előtted legkedvesebb dolgokról, ha még a valóban nem leheted örömd. Ne félj, nem fog már az sem soká késni! — Aztán pedig oly vidáman énekel ismét tovább, mintha örömet fejezné ki a leányka szeméből sugárzó boldogsága felett; mit ugyan eddig szegényke még csak gondolatokba dolgozott oly szépen ki. Pedig azon kedves ábrándok megvalósulásához nem is szükségeltetnek sok, csak ennyi, (és ez mégis mily nagyon sok!) t. i. hogy ő is mint olyan „Ő” szerepelhetne annak a szivében, kit mint nagy és kitörülhetetlen „Ő”-t hord a magáiban.

És így kergetődztek hasonló eszmék agyában és ki tudja meddig tündött volna kényelmes kerti székében a leányka eképen, ha hirtelen fel nem riasztja a csendes képzeletvilágából és édes ábrándjai fonalát el nem vágja egy régi hűséges cselédje hívó hangja, mely azt tudatta vele, hogy kocsai érkezett vendégge. — A kiasszony kissé meg volt lepetve a vendég korai érkezéséről; de csakhamar magához térve, összedobta gondolatait és nyugalommal bízottan akart

a pénzsegélyre szorult egyes községek lakóinak — az illető községek előjárásága útján — kölcsöneiket felajánlván, segítségére lennének a rendes vagyoni viszonyok mellett szorult helyzetbe jutott földművelőknek, kinek mód adatnék a felvett kölcsönt részletekben visszafizetni.

E terv megvalósítását mi főleg a vármegyei hitelszövetkezettől s a járási gazdasági szövetkezettől várjuk.

Ugyancsak ezektől várjuk a közraktárak létesítését is.

A közraktárban a termelő és kereskedő elhelyezné a terményt s az ily módon beraktározott terményre pénzkölcsönt nyerhetne.

Még a tél folyamán vezércikkben foglalkoztunk a közraktár kérdésével s ma, mikor a járási szövetkezés eszméje tetetűtött, a kérdés mindig jobban kezd előtérbe lépni.

A közraktárak nagyban emelnék a város kereskedelmét és pénzforgalmát; a szorult helyzetbe jutott földművelő bevárhatná az árak javulását és nem jutna azon kénszerhelyzetbe, hogy termését potom áron eladja; — a kereskedő pedig könnyebben eszközölhetné bevásárlásait, a mennyiben a felállítandó közraktárból tevedhetné eladásait.

A közgazdaság javulásán fáradozó vezérferfiak figyelmébe melegen ajánljuk ez eszmék ápolását s ezzel megvalósítását.

Hivatalos órák.

Ez e zimen hirovatunkban emlékeztünk meg Szatmármegye azon kezdeményezéséről, melylyel a hivatalos órákat olyképp szabályozta, hogy azok a nyári időszakban — aprilis 1-től október 1-ig — délelőtti 9 órától délutáni 2 óráig tartassanak.

Megemlítettük ugyanekkor, hogy ez intézkedés több város is követte, s több állami hivatalnál is hasonló rendelkezések vannak életbeléptetve már évek óta a nélkül, hogy a hivatalnak valami hátránya volna abból, hogy ily módon a munkái ugy is tulterhelt hivatalnokok több szabad időhöz, s a szobai életmód következtében annyira szükséges üdülésnek könnyebben való felhasználásához jutnak.

6 órai munkánál többlet követelni attól a hivatalnoktól, ki e munkára nap-nap után, minden szünet nélkül rá van szorítva, követelni egyáltalán nem lehet s a hivatalos órák mai beosztása mellett is csak hat órai munka az, melyet egy hivatalnok végez.

Igen, de e 6 órák kettészakítása által az egész nap a hivatal számára van lefoglalva, mert a szétszakítás által az üdülésre szánt idő oly kis részre darabolódik, hogy ezek alatt testi- és szellemi üdülésnek, pihenésének megszerzésére a hivatalnok alig ér rá.

a bejelentett érkező előtt megjelenni, midőn, közelebb érve, egyszerre csak megpillantja és megismeri, hogy az a vendég senki más, mint néhány perc előtt abba hagyott ábrándjainak a hőse! — A leánya szive most majdnem hangosan kezdett dobogni, a pir ellepte arczát, örömtől csillogtak szemei, kis zavar is vett rajta erőt, melyet mindenképen rejtgetni igyekezett a vele szemben állója előtt, de hiába volt. A kedves vendég mind ezt észre vette és hosszan rászegeste sötét, kifejezésteljes szeméinek tekintetét — és néhány pillanatig néma volt, — míg a esendet azután a salon bejárata felé indulva, különböző közönyös újságok tárgyalása váltotta fei; mert mindketten még az előbbi benyomás alatt álltak és inkább a fölött szerettek volna gondolkodni, hogy ugyan mi idézhette elő az előbbi érdekes jelenetet, midőn egymással szemben néhány pillanatig szótlán és némán állottak.

Hogy akkor mi villant át agyukban, azt még mindedig csak ők tudják magukban.

Mosolygó Napsugár.

GONDOLATOK.

Életünk egy része azon ágy mellett marad vissza, melyen boldogságunk nyugodott, de még sokkal inkább ama másik mellett, melyen boldogtalanságunk virasztott.

Két folyadék van az élet kelyhébe vegyítve: az egyik keserű, a másik édes; — de a második keserűségén kívül még mind a két folyadéknak van alja is, mely egyenlő mértékben rakódik le a kehely fenekére.

Ha azonban a délutáni 2 órától való időt a hivatalnok szabad rendelkezésére bocsátjuk, naponta már egy teljes félnapot adtunk neki, s értük vele azt is, hogy másnap reggel nem fáradtan, hanem teljesen megifjodva új munkaközdve! fog nagyfontosságú teendőinek végzéséhez.

Télen, mikor a nappali szórakozások egyáltalán ki vannak zárva, az ily intézkedést annyira szükségesnek nem tartjuk, hanem nyáron az általunk hangoztatott tervnek behozatala a mai rendszer helyébe teljesen indokolt s ha lehet ellenvetést tenni ellenébe, akkor csak egyedül azt, hogy kisvárosi szokásaink s életmódunknál fogva azon családok hivatalnokok belső életében, kiknek iskolába járó gyermekeik vannak, nagy változást idézne elő s az eddigi házi szokásokat teljesen felzavarná, mert az iskolából hazajövő gyermekeknek is, s a hivatalban levő családfőnek is külön kellene a déli ebédet megkészíteni.

Ez mindenesetre alapos ellenvetés, melylyel számolni kell, de még ezen körülmény sem zárja ki azt, hogy a nyári szünet alatt, július-augusztus hónapokban a délutáni 2 óráig tartó hivatalos órák életbe ne léphessenek.

Különben a vármegyei központi hivatal egyik osztályánál, az árvászeknél, már ez előjárás évek óta gyakorlatban van élő példájával annak, hogy a hivatalnokoknak ily módon engedélyezett nagyobb szabadidő a hivatalnak semmi hátrányával nem járhat.

E mellett azonban indokoltnak s helyesnek látjuk azt, hogy az oly hivataloknál, melyeknél a sürgősebb elintézés sokszor szükségessé válik, legyen valaki felváltva mindig a hivatali helyiségben, hogy az esetleg sürgősen elintézendő ügydarabokat elintézhesse.

A törvény csak a hivatalos órák betartása felett rendelkezik, de a beosztást már teljesen a hivatalfőnökökre bizza.

A hivatalfőnököktől és belátásától függ tehát az általunk ajánlott terv feletti ítélet s ha ők minden oldalról megfontolva a dolgot, annak életbeléptetését észszerűnek fogják látni, egy rég óhajtott s teljesen indokolt intézkedést fognak végezni, midőn könnyíteni fognak a hivatalnokok sorsán a nélkül, hogy ebből magára a hivatalra a legesekélyebb hátrány származzék.

Értesítés és meghívás. Rimaszombat városi községi iskolában az 1892—3-ik tanévet bezáró közbizsgák következő rendben fognak megtartatni:

Június 10-én (szombat) délelőtt a róm. kath. leányiskolai növendékeknek hittanból, a polgári leányiskolában.

Június 11-én (vasárnap) délelőtt 9 órákor az ág. evang. fiú-növendékeknek a községi fiúiskolában, — 10^{1/2} órákor ugyanazon hitfelekezeti leány-növendékeknek a polgári leányiskolában; délután az ev. ref. növendékeknek a felekezet templomában „hittanból.“

Június 12-én (hétfő) délelőtt a róm. kath. és izraelita elemi fiúiskolai növendékeknek hittanból, a községi fiúiskolában.

Június 21-én (szerda) délelőtt 8 órától a községi fiúiskola első osztályának összes tantár-

Tenger az élet, hullámai folyton fel-felcsapódnak, és a merész uszó vajmi sokszor czélja helyett hullámsírban találja nyugalmát; de a haldoklónak, ki czélját nem érte, meg van az a boldogító öntudata, hogy a küzdelemben önmagára hagyva, önmaga hívta ki sorsát önmagának s kényre-kegyre nem adta meg magát a sors szeszélyének.

Sok ut vezet a boldogsághoz, több vezet a kinhoz, sőt a boldogság útja is tövissel van fedve, és az az jut el a messze levő czélhoz, ki a töviseknek szurításától nem fél és egyre új erőt merít abból a tudatból, hogy csakis a küzdelem nyerheti jutalmát, miként a Golgotha véres útja vitte az Igazat is a megdicsőüléshez.

Nincsen oly helyzet, mondotta egy nagy lélekjavár, melyben boldogok ne lehetnének; csak az az egy szükséges, hogy helyzetünk megteremtése szabad elhatározásunk kifolyása legyen; és én hozzáteszem, hogy a ki sorsával megelégedetlen, legyen bármily fényes, törje szét a gátat s kövesse lelkének azt a szent parancsát, mely az akaratnak bilincset nem tűrve, szabadsgban tüzte ki az ember czélját.

A szivben a szerelemnek szakadatlan létrejövetele van oly módon, hogy az egyiknek megsemmisülése csaknem mindig egy másiknak életbeléptése — de igaz szerelem, mely nemcsak a vér műve, hanem a léleknek nemességén épül, csak egy tárgyat talál egy egész életre.

gyaiból. Délután 2 órától a második finosztályának az összes tantárgyakból; — 3 órától a polgári leányiskola növendékeinek a francia nyelv-ből, ennek végeztével az elemi és polgári leányiskola növendékeinek tornaszatból; 4 órától a fiúiskola növendékeinek kertész- és tornaszatból.

Június 22-én (csütörtök) délelőtt 8 órától a fiúiskola harmadik osztályának és a polgári leányiskola első osztályának az összes tantárgyakból. Délután 2 órától a fiúiskola negyedik osztályának és a polgári leányiskola második osztályának az összes tantárgyakból.

Június 23-án (péntek) délelőtt 8 órától a fiúiskola ötödik és hatodik osztályának és a polgári leányiskola harmadik osztályának az összes tantárgyakból.

Június 24-én (szombat) délelőtt 8 órától a polgári leányiskola negyedik osztályának az összes tantárgyakból; délután 4 órákor a polgári leányiskola zárónapelye a „Három rózsza“ nagytermében.

Június 26-án (hétfő) délelőtt 8 órától az elemi leányiskola első osztályának, — délután 2 órától azon iskola második osztályának az összes tantárgyakból.

Június 27-én (kedd) délelőtt 8 órától az elemi leányiskola harmadik osztályának, délután 2 órától ugyanazon iskola negyedik osztályának az összes tantárgyakból.

A polgári leányiskolában a magánvizsgák f. hó 26-án délelőtt 9 órákor tartatnak; — s a bizonyítványok 29-én osztatnak ki.

Az elemi fiú- és leányiskolák növendékeinek vizsgái a községi fiúiskolában, — a polgári leányiskola növendékeinek pedig az ág. ev. egy-köz iskolahelyiségben fognak tartatni.

Ezen vizsgákra a t. szülőket és a nevelés iránt érdeklődő tanügybarátokat tisztelettel meghívja

Rimaszombatban, 1893. június 7-én
az igazgatóság.

H I R E K.

— **Vasuti szemle.** Lukács Béla kereskedelmi miniszter f. hó 11-én Gőrgy László miskolci üzletvezető, Paek János főellenőr s több magasabb állású hivatalnok kíséretében beutazta a gömöri vasutakat, hogy személyesen győződjék meg azoknak állapotáról. D. u. 3 óra 49 perczkor érkezett Dobsináról Hámos László főispán is a szemlét végző államvasuti és kereskedelmi miniszteri hivatalnokok kíséretében Rimaszombatba, hol Schulhoff Pál állomási főnök fogadta s kalauzolta az állomás helyiségeiben; — pont 4 órákor tovább indult Tiszolcra, megtekintve a közbeeső állomásokat is. 6 óra 40 perczkor már Tiszolcra visszérkezett Rimaszombatba, hol Szabó György polgármester, Badiy Gyula városi rendőrfőkapitány üdvözölték. Pár percznyi időzést után tovább utazott Feledre. Itt a politikai hatóság részéről Dráskóczy László főszolgabíró fogadta, mivel mintegy 10 perczig beszélgetett a miniszter, — majd Gionovszky feledi állomási-főnökkel a tervbe vett építkezésekről referáltatott magának, mely után kíséretével Budapestre visszautazott.

— **Eljegyzés.** Szatmári Ércsek Árpád, Jolsva városi okleveles erdőész és tartalékos vadász hadnagy, folyó hó 13-án tartotta eljegyzését Bazilidesz Gusztáv polgármester szeretetreméltó és bájos leányával Annával.

— **A kereskedő ifjuság** mai táncmulatságára a legnagyobb előkészületekről adhatunk hírt. Rimaszombat közönségének legnagyobb része készül délután a „Széchenyi kert“-be, hogy egy sikerült nyári mulatságban vehessen részt. És mi azt hisszük, hogy a mulatság sikertelni is fog — sikerülttő fogják tenni a vendégek és a rendezőség.

— **Ifjusági táncmulatság.** Julius hó 2-án a „Gömörmegyei egyetemi ifjuság köre nyári táncmulatságot rendez a „Széchenyi-kert“-ben saját alaptökéjének gyarapítására. Megyénk intelligens ifjusága vesz részt e mulatság rendezésében, mi — azt hisszük — elég garancia, hogy a mulatság anyagi és erkölcsi tekintetben az előző évekhez képest hasonlóan fog sikerülni. Amnyival is inkább, mivel a rendezőség mindent elkövet, hogy a közönségnek kellemes szórakozást szerezzen. A táncmulatságra diszesen kiállított meghívók fognak szétküldetni.

— **Fürdői idényre** szükséges cikkek legnagyobb választékban és legutányosabb áronok Lőfkovics Lipót áruházában (Rimaszombat) szereshetők meg; u. m.: női por- és esőköpenyek, kabátok, gallérok, nap- és esernyők, legyezők, női- és férfi-czipők, „fürdő-czipők“, női- és férfikalapok, férfi esőköpenyek, harisnyák, keztyük, kész reggeli ruhák, selyem-, szövet- és mosó-blouzok, turista ingek, övek, utazó koferek, kézi-táskák, utazó-bőröndök, takarók, toilett-cikkek, mindannyi meglepő nagy választékban

— **A rimaszombati közs. polg. leányiskola** 1892/3-ik isk. év június hs 24-én d. u. 3 óraker tartandó évszázó-ünnepség sorrendje: 1. Dal a hazáért, éneklük az int. összes növendékei. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Györy Zsuzsi IV. o. növendék. 3. „Magyar dalok“, éneklük az intézet összes növendékei. 4. Magyar szavalt, szavalja: Szabó Erzsí IV. oszt. növendék. 5. „Vigság“. Mazurpolka. Éneklük az össz. növ. 6. Francia szavalt. Szavalja: Szakall Rózi III. o. osztályu növ. 7. „Pereg a dal“ éneklük a haladó csoport. 8. Magyar szavalt. Szavalja: Császár Ilona, II. oszt. növ. 9. „Magyar kettős“, éneklük: Mészáros Malv., III. o. n. és Rásky Etelka IV. o. növ. 10. Német szavalt, szavalja: Király Anna, IV. o. n. 11. „Erdő“, éneklük a haladó csoport. 12. Magyar szavalt, szavalja Medveczky Erzsike, III. o. n. 13. „Kedélyes órák.“ Éneklük a haladó csoport. 15. „Hymnus.“ Éneklük az intézet összes növendékei. Bezáró beszéd. Kezdeté délután 3 óraker. A m. t. tanügybarátokat, t. szülőket s a n. é. közönséget tisztelettel meghívja az igazgató.

— **Gömörmezei egyetemi ifjúsági köre** mult hóban tartott közgyűlése alkalmával megválasztotta a szűnidei tisztikart. Elnökké: Remenyik Aladár joghallgató, pénztárnokká: Jaczók Pál joghallgató, titkárrá: Kubinyi János joghallgató választott meg. Megbízott az új tisztikar, hogy augusztus hóban a gömörmezei lapokban felhívást intézzenek a megyei egyetemi ifjúsághoz, buzditva a körbe való belépésre.

— **Meghívó.** A nagyrocei kereskedelm középiskola „első“ érettségét tevő növendékei folyó évi június hó 25-én a vendéglő nagytermében az ifjúsági segélyező egyesület javára zártkörű táncmulatságot, ezt megelőzőleg pedig a fürdő helyiségében közeledet rendeznek, melyre t. Czimedet és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. A táncmulatság kezdete este 8 óraker. Belépti jegy a táncmulatságra személyenkint 50 kr. Rendezőség: Dely Béla, Forgó István, Führer Jenő, Lukovits Gábor, Prékopa Vilmos, Sturmán Rezső, Szmerék Gyula.

— **Nevelő.** Pál Gyula helybeli községi iskolai tanító a nyári szünidő tartamára vidékre valamelyik uri házhoz nevelőül ajánlkozik. — Részünkről a jeles tanítót csak ajánlani merjük.

— **A kereskedelmi miniszter** a gömöri vasutak megszemlélése alkalmával Feleden azon nyilatkozatot tette, hogy a fülek-miskolci vonalon megkezdett vasúti építkezéseknek októberre közén kell lenniök, s így biztos kilátásunk van arra, hogy a fülek-miskolci I. rangú vonalon októberben már gyorsvonatot fognak robogni.

— **A közs. polg. leányiskolában** az évi vizsga alkalmából f. hó 22-én nyílt meg a rajz és kézi munkakiállítás a II. és IV. o. tantermekben, melyre felhívjuk a nagyközönség figyelmét. Milyen a mult években, ugy ez évben is a legszébb reménnyel nézünk a mindenesetre sok gondal, fáradsággal, műzléssel rendezett kiállítás elé, melyről később még megemlékezünk.

— **Gyilkosság.** Vélázított gyilkosság történt f. hó 4-én a gömör-panyiti kocsmában. Nevezett napon ugyanis 24 guszonai ember tért a panyiti kocsmába, egy kis papramorgóra. Csendesen iddögáltak, midőn néhány panyiti legény Kis Albert, Kis Ferencz és Dobos Pistával az éltükön, nagy robajjal rájuk rohtott, azt követelvény, hogy távozzanak az asztalok mellől, mert ők akarnak már mulatni. Az idegenek erről természetesen hatlani sem akartak, mire szóváltás, majd veszekedés és végre verekedés lett a dologból. A legények a kocsmából kivonultak és az ablakon át dobálták a bennmaradtokat köveikkel, három közülök pedig, névszerint Kis Albert, Kis Ferencz és Dobos Pista a kocsmá ajtajába álltak és fokkal felfegyverkezve várták a kijövököt. A kövekkel nagyobb részt megsebesített emberek természetesen nem sokáig vártak magukra és nagydühösen kezdtek (az ajtó szűke miatt csak egyenként) kivonulni. Midőn az első ember kilépett, Kis Ferencz egy csapással a földre terítette, aztán a másodikat, harmadikat és így ment volna ez tovább, ha a többiek vissza nem vonulnak. A dühös legények aztán a földön fekvő sebesültekre vetették magukat és 4 embert súlyosan megsebesítettek, egy 30 éves embert pedig teljesen kivégeztek. Véregzésüknek az e közben összegyűlt lakosság és a községi előjáróság vetettek véget, lefegyverezvén és elfogván a gyilkosokat. Néhány óra mulva már el is kísérték őket Tornallyára és ott átadták a járásbírósnak.

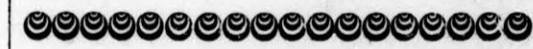
— **Történeti hangversenyt** fog tartani városunkban Káldy Gyula, a magyar zeneiskola igazgató-tanára f. hó 28-án. A jeles igazgató-tanár még a mult évben megkezdte a történeti hangversenyes körútját s ezt folytatja az idén. — A hangverseny műsora a következő. I. szakasz. (Thököly idejéből). — 1. Tábori dal. (1672). Ének, zongorakísérettel. Előadja: Veress

Sándor. (E dal a legrégebb magyar népdalok közül való; dallama Bethlen Gábor idejében keletkezett). 2. Magyar gályarabok éneke. (XVII. század). Ének, zongorakísérettel. Előadja György Zsófia (E dal 1674-ben keletkezhetett, a mikor a pozsonyi vértörvényszék, Mazári Dániel és Korodi János ágostai hitvallású evangélikus lelkészeket több társaikkal együtt gályarabságra küldte). — 3. Bujdosó éneke. (1695). — 4. Bujdosó legény dala. XVII. század vége. Ének és zongora. Előadja Veress Sándor. (Mind a két dal melódia Erdélyből származik s mint a székely népdalok pototypja tekinthető). — 5. Rákóczy Sámuel. Ballada a XVII. századból, énekhangra czimbalomra és zongorára. Előadja Bartóky Matild, Kuliffay Izabella és Káldy Gyula. — II. szakasz. (Rákóczy Ferencz korából). — 6. Kuruczdal. (1705). Éneke, zongorára. Előadja Veress Sándor. (Töről metszett szilaj kurucz nótá). — 7. Kurucz-tanya. (1706). Éneke, zongorára. Előadja Bartóky Matild. — 8. Rákóczy Ferencz dala. (1708). Éneke, zongorára. Előadja György Zsófia k. a. és Veress Sándor. A kuruczvilág e legmeghatóbb s legszebb zenei terméke azért is különösen kiváló, mert dallama 16 sorból áll stórfára van végig komponálva. A népdalok közt unicum). — 9. a) Rákóczy-nóta, tárogatóra, zongorakísérettel. Előadja Maier Adolf, a m. kir. opere zenekarának tagja. E nótából készült a század elején a viághírű „Rákóczy-induló“. b) Rákóczy-induló. Zongorán előadja Kuliffay Izabella. — 10. Rákóczy-nóta. Zongorán előadja Káldy Gyula. (Dallama kissé oláhos; de bevezető tillinkószertű czifrázata egészen magyar. E század elején Erdélyben még játszták). — 11. Balogh Adám nótája. 1709. Éneke, zongorára. Előadja Veress Sándor. (Dallama a mai napig is fennmaradt. — 12. Beresényi-nóta, (mint azt még a mult század végén Bihari János játszta). Zongorán előadja Kuliffay Izabella és Káldy Gyula (A régi dallam az 1-ső és 2-ik részben van meg, a „Figurát“ és az „Ugrós nótát“ Bihari írta. — 13. Rákóczy kesergője (XVIII. század). Ének, tárogató, zongora kísérettel. Előadja György Zsófia, Veress Sándor, Maier Adolf. — 14. Bujdosó éneke. 1710. Éneke, tárogatóra, czimbalomra, zongorára. Előadja Bartóky Matild, György Zsófia, Veress Sándor, Maier Adolf, Kuliffay Izabella és Káldy Gyula. (Fentebbi éneket a darvak nótájának is nevezték). — III. szakasz. (1722-től 1889-ig). — 15. Magyar nóta. Czinka Pannától. Tárogatóra, czimbalomra, zongorára. Előadja Maier Adolf, Kuliffay Izabella és Káldy Gyula. A legremekobb „hallgatós magyar“ valóságos gyönyör zeneikentben és minden később szerzett e fajta zeneművek mintája. — 16. Rákóczy imádsága. Éneke, zongorára. Előadja György Zsófia. — 17. Rákóczy, Beresényi emlékezete 1730. Éneke, zongorára. Előadja Veress Sándor. (Érsekujvári tót kurucz nótá). — 18. Gonydal a német tánczra. — 19. Tréfis dal a német tánczra. A XVIII. század 3-ik hegyedéből. Éneke, zongorára. Előadja Bartóky Matild. — 20. Szatirikus dal. II. József idejéből. Éneke, zongorára. Előadja Veress Sándor. — 21. Gonydal az uralkodó német divatra. XVIII. század vége felé. Éneke, zongorára, éneklük Bartóky Matild és György Zsófia. (Dallama igen régi, alkalmasint a XVII. század elejéről származik). — 22. A híres Chlopitzky nótá. Zongorára, négy kézre. Előadja Kuliffay Izabella és Káldy Gyula. — A műsorban foglalt összes dalokat, nótákat és egyéb zenedarabokat átírta, harmonizálta és hangszerelte Káldy Gyula.

— **Nyilvános számadás.** A rimaszombati iparos ifjúsági önképző-egylet tagjai által f. évi június hó 11-én tartott nyári táncmulatság alkalmával bevéteztett felülfizetések és beléptidíjakból 93 ft 50 kr. A kiadások összege 49 ft 88 kr. Tiszta jövedelem 43 ft 62 kr. Midőn ez alkalommal az egyesület a résztvevő közönségnek szíves megjelenésért s áldozatkészségért a legmelegebb köszönetét nyilvánítja és Lőfkovics Lipót urnak, az általa díjmentesen átengedett lampionok használatáért őszinte köszönetet mond. A felülfizetők névjegyzékét a következőkben terjeszti elő és pedig: az egylet czéljainak előbbreviteléhez felülfizetéseikkel hozzájárultak Rakottyay Lajos 1 ft 70 kr., Baksay József, Rakottyay Danó 1—1 ft, Dániel Ferencz, Bella Antal, Fodor Ferencz, G. F. 80—80 kr., Mihály Lajos, Rónay Gyula, Zsuffa Kálmán, Varga Lajos, Rakottyay Lajosné, dr. Cziner Miksa 70—70 kr., Kriskovics Jánosné, Balogh N.-né, Vécsei Dezső, Szabó József mészáros, Dobránszki János, Lőfkovics Lipót 40—40 kr., Mázik Ferencz, Makovics József, Eszrényi Mihályné, Reisz József, Lovniczki József 30—30 krral, Sztrehla Gyula, Struzsics Lipót, Kaszper József, Kovács Ferencz borbély, Fráter József, N. N., Seres Andrásné, Szikorszki Lajos, Csordás János, Kubosi János, Hruska Jánosné, Rábely Miklós, Fülöp Józsefné, Lipka Ferencz, Heinlein Lajos, Batta Pál, Trubint Lukács, Majorossy Géza, Makovics Lajos, Dinda Pál, Tóth

László, Nusz Antal, Accipiter Samu, Fűri Árpád, Nemcsik Károly, Accipiter Lajos, Kuliffai Kálmán, Rieger Zoltán, Juhász István, Makovinyi János, Gróman Gyula, Tarjáni Béla, Bódi József, Nagy László, Spiller Rezső, Lichtner Ferencz, Král Viktor, Kráner István, Velez Jakab, Póth Kálmán, Zuckermann Miklós, Illovszky Isidor, Percz József, Lipka Ferencz, Fodor István, Balogh Barna, Czákó István, Steiner Gusztáv és Bobók József 20—20 krral, Papucsák Márton, Bodon Gyuláné, Stefo Istvánné, Bodzási Ferencz, Majorossy Rudolfné, Csapó János ifj., Káposztás Józsefné, Rösler Miklós, Vojtovics Nándor, N. N., Fráter Mór, Krausz Jenő, Solcz Imre, N. N. 10—10 krral.

Cs. kir. szab. Adria bi biztosító társaság. Ezen társulatnak a folyó év május 31-én Triesztben tartott közgyűlése elé terjesztett az 54-ik üzlet-évre (1892). vonatkozó igazgatósági jelentésének a számadataiban következő jelentékenyebb adatok foglaltatnak. Az életbiztosító osztályuál jelentékeny gyarapodás mutatkozik, amennyiben az 1892. évben közölt biztosítások 12.430,274 frt tőke, 639,458 frt évi járadék összeget képviselnek. A biztosítási állomány az év végéig kerekszámában 67 millió frt tőke és 164,462 frt évi járadék összegre rogtott. A díjbevétele 2.000,015 frtot tett. Halál- és balesetre szóló biztosítások után 1.293,797 frttal emelkedett saját számlára, az tehát kerek 14.400.000 frtra rug. Az elemi (tűz-, szállítmány- és jég) biztosítási ágak díjbevételei 8.12,928 frtot tettek. — A visszbiztosítások 3.124,078 frtot és a károk a visszbiztosítási részek levonása után 3.336,988 frtot vettek igénybe. Ezenkívül 467,094 frt függő károk részére helyeztetett tartalékba. A díjtartalék 1.681,713 frtot s a több évi biztosítások díjkötelező tárczája 22.276,765 frtot tesz. — A lefolyt 1892. évben az összes biztosítási ágak díjbékevése mind nyereséget hoztak úgy, hogy az összeredmény igen kedvezőnek mondható. Tekintettel a kamatlábnak mindinkább való eszköknésére az évi jövedelemből 238.806 frt a járadék és életbiztosítások díjtartalékának rendkívüli dotálására és 150,000 frt az életbiztosítási összeg külön nyereség tartalékának gyarapítására fordítottat, továbbá 164.314 frt az értékpapírok áringadozásaira fentartott. Az azután mutatózó 379,659 frt 25 krt tevő nyereségegyenletről 50,000 frt két ingatlan értékének leírására fordítottat és az általános nyereség-tartalékalapok alapszabályszerű dotálása, valamint a többi alapszabályszerű fedezetek után fennmaradó 240,000 frt osztalékra (résztvényenkint 60 frt) fordítottat. A díj- és nyereségtartalékok 1892. évben kerek 1.900.000 forinttal emelkedtek és a következő tételből állanak: Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 13.326.347 frt. Tűzbiztosítások díjtartaléka 1,632,49 frt. Szállítmánybiztosítások díjtartaléka 59.465 frt. Rendelkezésre álló tartalék 5.000.000 frt. Értékpapírok áringadozási tartaléka 577.154 frt. Az életosztály külön nyereség tartalékára 500,000 frt. Általános nyereség tartalékalap 1.187,165 frt összesen 18 millió forint. Az igazgatósági jelentés említett tesz a „Meridionale“ jég- és visszbiztosító társaság nemrég történt alakulásáról is, mely a jövő évtől kezdve az „Adria“ biztosító társulat helyett a jégbiztosítási üzletet közvetlen fogja folytatni, időközben azonban az Adria biztosító társulat ez évi jégüzlete visszbiztosítás utján fog áruházátatni.

Pályázat.

Andrássy Dénes gróf ur ő méltóságának Gömör-Kishont t. e. vármegyében fekvő nitbizományi uradalmaiban egy, esetleg két erdőöni állomásra, — melyek egyenkint 216 frt évi bér, természetbeni lakás, kert, 1 hold szántóföld, (esetleg 5 frtnyi v. álságösszeg), 2 hold rét, esetleg 30 frt értékű fűföldmenny), 2 darab tőhen és 2 drb sertés utáni legelőjog, lakáshoz szállított 8 urm. tűzfűföldmennyel és 15% erdőkárjuttányval vannak javadalmazva, — ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen erdőöni állomásra pályázni óhajtok felhivatnak, hogy az 1879. évi XXX. t.-cz 37 §-ában felsorolt kellékeket, ép, erős testalkutak, jó látó és halló képességüket, életkoruk- és illetőségüket, továbbá eddigi szolgáltatukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat f. évi július hó 20-áig alulírt erdőhivatalhoz nyújtsák be. — Azok, kik a hivatalos magyar nyelven kívül a tót nyelvben is jártasak, előnyben részesülnek.

Gróf Andrássy Dénes erdőhivatala.

Jólészen, (u. p. K.-H.-Váralja. Gömörm.) 1893. május 27-én.

Brecz Sándor,
erdőmester.

Adriai Biztosító Társulat Triestben.

(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA.)

Vagyonkimutatás.

Életbiztosítási osztály. — A) Mérlegzámla 1892. december 31-én.

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Ingtatlanok Triest-, Bécs-, Brünn-, Budapest-, Milánó- és Velencében	2,933,700	—	Külön nyereségtartalék	500,000	—
Értékpapírok az A) részletezés szerint	10,015,782	—	Tartalék árfolyamingadozások számára	333,822	42
Jezálog-kölcsön	31,888	90	Díjtartalék	13,326,346	98
Szerzett járadékok és tőkék	18,324	55	Kártartalék	192,946	06
Kötvényekre adott előlegek	1,120,212	45	Nyereségy-osztalékai, biztosítottak számára kiszolgáltatandó osztalékok	11,702	08
Különféle ügynökségek	309,956	08	Különféle társulatok	361,740	16
Különféle társulatoknál	205,253	42	Különféle hitelezők	59,564	32
Társasági összizgatás (f.-számla egyenleg)	123,622	71			
Különféle adóknál	27,381	85			
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—			
	14,786,121	96		14,786,121	96

Elemi biztosítási osztály.

B) Mérlegzámla 1892. december 31-én. (Az életbiztosítási osztály kivételével.)

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER:	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Künlévő részvénybefizetések	2,400,000	—	Részvénytőke	4,000,000	—
Váltótárca és bankutalványok	454,640	98	Nyereségy tartalékalap	1,187,164	86
Értékpapírok a B) részletezés szerint	3,478,159	—	Tartalék árfolyamingadozások számára	243,331	83
Ingtatlanok Triestben	380,000	—	Díjtartalék tüzkárbiztosításokra	1,632,248	22
Pénztár-állomány az igazgatóságnál és a vezér-ügynökségeknél	121,033	68	" szállítvány-biztosításokra	49,465	07
Jezálog-kölcsön	1,000	—	Rendelkezésre álló tartalék	500,000	—
Követelések nitelintézetek, takarékpénztárak és bankároknál	1,261,271	96	Tüzkártartalék	406,538	—
Ingóságok és biztosítási tábláskák az igazgatóságnál és az ügynökségeknél	30,704	25	Szállítványkárok tartaléka	60,556	31
Különféle adóok	116,901	13	Takarék- és ellátási pénztár a társulati tisztviselők számára	441,790	23
Vezérügynökségek (a folyó számlák egyenl.)	1,148,812	18	Életbiztosítási osztály (folyó számla)	123,622	71
Főügynökségek	73,422	63	Különféle biztosító intézetek	615,722	24
Kerületi ügynökségek	9,554	72	Fel nem vett osztalékok	2,431	—
Különféle biztosító társaságok	500,908	84	Osztalék az 1892. évben	240,000	—
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—	Igazgatók és számvizsgálók illetéke	45,096	06
	9,976,409	37	Különféle hitelezők	377,521	01
	22,271,765	99	Átvitel az 1893. évre	50,921	83
				9,976,409	37

Későbbi években befolyó díjak összege

Triest, 1893. május havában. Frigyesy Adolf, vezértitkár. — Az igazgatóság: Glanstätteni dr. Albert Ágost, Morpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál, Relnelt C., Salem H. — Számvizsgálók: Afenduli György, Pojai Alberti Emil, Parisi József, Magyarországi osztály: Budapest, IV., vaczi-utca 9 sz. alatt. saját házában. — Báro Podmaniczky Frigyes intéző, Frigyesy M. titkár, Lichtenberger J. vezértitkár.

Az Adriai Biztosító Társulat kerületi ügynöksége: HEKSCH BERTALAN RIMASZOMBATBAN.

KEZDETT S ÉLŐNYOMOTT KÉZIMUNKK.

NŐI SZALMA- és CSIPKE-KALAPOK.

REISZ JOZSEF RIMASZOMBATBAN.

Ujdonságok

a nyári idényre nagy választékban kaphatók.

Női szalma kalapok, valódi párisi modellek szerint csipkével diszítve, vagy diszítettlen.

Nap- és esőernyők.

férfi- és gyermek-, kemény és puha-kalapokban, mindenféle alakban és színben.

Női derekak és blouzok

perkálból, atlasz-szatenből, battisztból, franzia voillekből roppant nagy választékban, valamint leány- és fiu-ruháskák trikóból és szövettől.

Női- és gyermekköntények, mindenféle árban.

Férfi fehér- és színes ingek, gallérok és manchetták

tourista ingek és övek

atlaszszatenből, nyers vászonból.

Valódi főtiszt. Kneip Sebestyén-féle ingek,

legújabb galanteri és norinbergi czikkek

Nyári női szövetek, deleni, atlasz, saten, Soal és voil nagy választékban.

FÉRFI RUHÁK

saját szabásom által elkészítettnek.

Kiváló tisztelettel:

Reisz József.

TOILETTE ÉS ILLATSZEREK.

FÜRDŐ ÖLTÖNYÖK ÉS KALAPOK.

7-26

Bécs, 1873. Erdeménem.

Budapest 1885. Nagy díszok.

Zágráb 1891. Díszoklevél.

Eszék, 1889. Díszoklevél.

N.-Palánkán, 1887. Arany-érem.

London, 1878. Díszoklevél.

CSIK JÓZSEF

császári és kir. kizárólag szabadelmázott

első szerelmi portland-cement és vízhatlan mészgyár

BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolf-teraktart 8.

Ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földbírtokosok, kézségi és egyházi előjáróságok, valamint a n. é. építő közönség becses figyelmébe saját gyártmányu

Portland cement és vízhatlan meszt

melyek mindenkör egyenlő jó minőségben szállítanak.

Árjegyzék s magyarázat kivenatra készséggel megküldetik.

Paris 1867. Bronz-érem.

Keszkenet 1872. Ezüst-érem.

Ujvidék 1875. Arany-érem.

Szeged, 1878. Erdem-érem.

Triest, 1883. Arany-érem.

Adriai Biztosító Társulat Triesztben.

(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA.)

Vagyonkimutatás.

Életbiztosítási osztály. — A) Mérlegszámla 1892. december 31-én.

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Ingtalanok Trieszt-, Bécs-, Brunn-, Budapest-, Milánó- és Velenczében	2,933,700	—	Külön nyereménytartalék	500,000	—
Értékpapírok az A) részletezés szerint	10,015,782	—	Tartalék árfolyamingadozások számára	333,822	42
Jelzálog-kölesön	31,888	90	Díjtartalék	13,326,346	98
Szerzett járadékok és tőkék	18,324	55	Kártartalék	192,946	05
Kötvényekre adott előlegek	1,120,212	45	Nyeremény-osztalékai, biztosítottak számára kiszolgáltatandó osztalékok	11,702	03
Különféle ügynökségek	309,956	08	Különféle társulatok	361,740	16
Különféle társulatoknál	205,253	42	Különféle hitelezők	59,564	32
Társasági összizgatás (f.-számla egyenleg)	123,622	71			
Különféle adóknál	27,381	85			
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—			
	14,786,121	96		14,786,121	96

Elemi biztosítási osztály.

B) Mérlegszámla 1892. december 31-én. (Az életbiztosítási osztály kivételével.)

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER:	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Künlévő részvénybefizetések	2,400,000	—	Részvénytőke	4,000,000	—
Váltótárca és bankutalványok	454,640	98	Nyeremény tartalékalap	1,187,164	86
Értékpapírok a B) részletezés szerint	3,478,159	—	Tartalék árfolyamingadozások számára	243,331	83
Ingtalanok Triesztben	380,000	—	Díjtartalék tüzkárbiztosításokra	1,632,248	22
Pénztár-állomány az igazgatóságnál és a vezér-ügynökségeknél	121,033	68	" szállítvány-biztosításokra	49,465	07
Jelzálog-kölesön	1,000	—	Rendelkezésre álló tartalék	500,000	—
Követelések nitelintézetek, takarékpénztárak és bankároknál	1,261,271	96	Tüzkártartalék	406,538	—
Ingóságok és biztosítási táblácskák az igazgatóságnál és az ügynökségeknél	30,704	25	Szállítványkárok tartaléka	60,556	31
Különféle adóssók	116,901	13	Takarék- és ellátási pénztár a társulati tisztviselők számára	441,790	23
Vezérügynökségek (a folyó számlák egyenl.)	1,148,812	18	Életbiztosítási osztály (folyó számla)	123,622	71
Főügynökségek	73,122	63	Különféle biztosító intézetek	615,722	24
Kerületi ügynökségek	9,554	72	Fel nem vett osztalékok	2,431	—
Különféle biztosító társaságok	500,908	84	Osztalék az 1892. évben	240,000	—
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—	Igazgatók és számvizsgálók illetéke	45,096	06
	9,976,409	37	Különféle hitelezők	377,521	01
	22,271,765	99	Átvitel az 1893. évre	50,921	83
				9,976,409	37

Későbbi években befolyó díjak összege

Trieszt, 1893. május havában. Frigyesy Adolf, vezértitkár. — Az igazgatóság: Glanstättni dr. Albert Ágost, Morpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál, Relnelt C., Salem H. — Számvizsgálók: Afenduli György, Pojai Alberti Emil, Parisi József, Magyarországi osztály: Budapest, IV., vaczi-utca 9 sz. alatt. saját házában. — Báro Podmaniczky Frigyes intéző, Frigyesy M. titkár, Lichtenberger J. vezértitkár.

Az Adriai Biztosító Társulat kerületi ügynöksége: HEKSCH BERTALAN RIMASZOMBATBAN.

CSIK JÓZSEF
 első szerémi portland-cement és vízhatlan mészgyár
 BEOCSINBAN.

Központi iroda és raktár: BUDAPESTEN, V., Rudolf-rakpart 8.
 Ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, földhírtörkösek, közlekedési és egyházi előjárások, valamint a n. é. építő közönség becses figyelmébe saját gyártmányu **Portlandi cement és vízhatlan mészét**, melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítanak.

Arányok s magyarázat kivéntra készséggel megküldetik.

Bécs, 1873. Érdem-érem.	Budapest 1885. Nagy díszok.	Zágráb 1891. Díszoklevél.	Eszék, 1889. Díszoklevél.	N.-Palánkán, 1887. Arany-érem.	London, 1878. Díszoklevél.
Páris 1867. Bronz-érem.	Keszkenét 1872. Ezüst-érem.	Ujvidék, 1875. Arany-érem.	Szeged, 1878. Erdem-érem.	Trieszt, 1883. Arany-érem.	

7-26

NŐI SZALMA- és CSIPKE-KALAPOK.

REISZ JOZSEF RIMASZOMBATBAN.

Ujdonságok
 a nyári időnyre nagy választékban kaphatók.

Női szalma kalapok, valódi párisi modellek szerint csipkével díszítve, vagy díszítetlen.
 Nap- és esőernyők.
 férfi- és gyermek-, kemény és puha-kalapokban, mindenféle alakban és színben.
 Női derekak és blouzek
 perkálból, atlasz-szatenből, battisztból, franzia voillekből roppant nagy választékban, valamint leány- és fiu-ruhácskák trikóból és szövettől.
 Női- és gyermekköntények, mindenféle árban.
 Férfi fehér- és színes ingek, gallérok és manchetták

tourista ingek és övek
 atlaszszaténból, nyers vászonból.
 Valódi főtiszt. Kneip Sebestyén-féle ingek,
legujabb galanteri és norinbergi czikkek
 Nyári női szövetek, deleni, atlasz, saten, Soal és voil nagy választékban.

FÉRFI RUHÁK
 saját szabásom által elkészítettnek.
 Kiváló tisztelettel:
Reisz József.

TOILETTE ÉS ILLATSZEREK.

FÜRDŐ ÖLTÖNYÖK ÉS KALAPOK.

KEZDETT ÉS ELŐNYOMOTT KÉZMUNKÁK.

A rimaszécsi értekezlet.

A rimaszécsi járási gazdasági és hitelszövetkezet megalakulása.

Folyó év június hó 11-én ment ez a nevezetes esemény Rimaszécsen végbe a nagyvendéglő nagytermében, mely ezen alkalommal reggel 9 óra tájban már zsúfolásig meg volt telve.

A jelentkező rendkívüli érdeklődés is előre sejtette, hogy az értekezlet a lehető legkomolyabb mederben fog lefolyni, hogy a célját, melyet az értekezlet kitűzött, a legkomolyabban akarja megvalósítani. A hangulat is emelkedett volt, apró csoportokban vitátták meg előre a megjelentek az egyes felvetett kérdéseket s ez a jelenség biztos sejtető volt, hogy a vita nagyobb arányokat fog ölteni.

Az értekezleten ott voltak: Bornemisza László, Dráskóczy László, Fáy István, Grasselly Miklós, Hámos Aladár, Kubinyi Imre, Bornemisza István, Farkas Ábrahám, Csathó János, Seres Lajos, Szentmiklóssy Gyula, Lenkey István, Csiszár László, Glosz Arthur, Horváth József, Bánay Ferencz, Kubinyi Manó, Kubinyi Bertalan, Fáy Barna, Vályi Pál, Czibur Imre, Vattay György, Koós Károly, Illés Gyula, Csizi Miklós, Csank Károly stb., továbbá Kis-Gömöri, Iványi, Rimaszécs, Harmacz, Serke, Simonyi, Czakó, Zádorháza községi előljárósága és nagyszámu gazdaközönsege.

Az értekezletet pontban 10 órakor **Fáy István** az egybehívó nevében megnyitja s üdvözölve azt, köszönetét fejezi ki a tanúsított érdeklődésért, egyuttal engedelmet kér, hogy a célba vett törekvéseket körvonalozza. Előadja, hogy a gazdasági viszonyok az adott körülmények közt kedvezőtlenek, olyannyira, hogy a gazdának nemcsak eredményt nem biztosítanak, de még a költségek fedezetét is lehetetlenné teszik. A gazda csakhamar kölcsönökhöz kénytelen fordulni és ennek kamatai s a kedvezőtlen gazdasági viszonyok a gazdát könnyen viszik oly lejtőre, honnan visszatérés alig van. És ép ezért, a súlyos helyzetben gyogyvitani önmagunk iránti kötelesség. A bajok legtöbb okát is megjelölni óhajtja s az adott viszonyokban, a rossz közgazdasági rendszerben látja azt; de változtassuk meg a rosszat, vigyük azt jóra, teremtsünk új helyzetet és új eszközöket, melyek alkalmasak egy új és helyes irány megteremtésére.

Hogy a gazdasági irány mennyire rossz, felhozni kíván egy ősi gazdaságot, hol a három rendszer van fenntartva még ma is, holott ez már mint elavult, a modern gazdálkodási rendszer mellett rég elvetett.

A bajok egyik legfőbb rákfenéje azonban, hogy a bevételek és kiadások közt az egyensúly s helyes arány rendesen nincs meg.

A gazda a vidéken a kiskereskedőre van utalva s olyan perczentet fizet, mely nem realis. Nyers terményeink értékesítésénél is a kereskedő önkényére vagyunk utalva s kénytelenek vagyunk az ő diktálása szerint odaadni holminkat.

Szükséges tehát első sorban a bevételek és kiadások közti egyensúlyt megteremteni, a gazdasági szakismeretek terjesztése, végül a bevásárlás és eladás részére normális viszonyokat teremteni, ehhez megtalálni és megteremteni az eszközöket, melyek közt a szövetkezés létesítése hitelrendszeren alapulva és egy nagyobb-szabasu áruaktár felállítására is van.

Ezeknek előre bocsátása után felkéri az értekezletet, hogy korelnököt és jegyzőt válasszon és ezen tisztségekre ajánlja **Farkas Ábrahámot** korelnöknek (élénk élénzés) és **Szeless Ödönt** jegyzőnek (éljenzés).

Fáy István szép megnyitójáért megjelözték és sokan üdvözölték.

Farkas Ábrahám. Nem várt megtiszteltetés éri, midőn a korelnökséggel az értekezlet őt bizza meg s ezt elfogadni kedves kötelessége, miért is köszönetet mond a bizalomért, de egyuttal bizalmat és köszönetet kíván szavaztatni azoknak is, kik az értekezletet egybehívták.

A kezdeményezést annyival is inkább üdvözli, mert azt teljesen korszerűnek találja, mely a kor intését megértve, a társadalom leghasznosabb erőt egyesíti egy életrevaló cél érdekében, melyet tisztelt előtte szóló tömören és találóan körvonalozott. És tekintve, hogy közgazdasági téren minden mozgalom a közgazdák a legközelebről érdeklí, kell, hogy a legkisebb kísérlet is az erőket a legnagyobb mérvben hozza egyívé. A mai értekezletben is egy életrevaló kísérletet lát s ezért felhívja a jelenlevőket, hogy a zászló alatt tömörüljenek.

48—67-ig nem volt örendelkezési jogunk, nem volt szabadságunk s 67-ben, midőn az alkotmányos aera bejött, elég szomorú, hogy a földmivélés ügyei nem táltak meleg felkaro-

lásra. Pedig mi, ha e földet birni akarjuk, ha magyarok is akarunk maradni, a földmivélés ügyeiért vállvetve kell küzdenünk.

A küzdelemhez szerencsét kíván s felkéri az egybehívókat, hogy az értekezlet tárgysorozatát jelöljék meg.

Grasselly Miklós engedelmet kér, hogy mint Gömör megye gazdaközönségének egyik érdekelte tagja, megjegyzéseit megtehesse.

Egy kis visszappillantást kíván tenni s kifejezést kíván annak adni, hogy mint a politikában van régi és új Magyarország, ép ugy a gazdasági rendszerben is új és régi.

A régi primitív s csak kizsákmányolásra ment s az ebből való kibontakozás nagyon lassu, ugy, hogy gazdáink a mai állapotot már tartathatatlannak tartják.

1891-ben kiadott egy miniszteri rendelet, a középirtokos osztály 14 százalékat ad, a következő évben már csak 10 százalékat tüntet fel, ez pedig válságot jelent, midőn fogyatkozást mutat; pedig az alkotmány, a magyarság nemzeti ügyének zászlóvivője a középirtokos osztály volt, és a hol ez pusztulófélben van, még a munkakéz foglalkoztatása is kevesebb, ennek tulajdonitandó a kivándorlás is. Kerestek módszereket, hogy a bajokba gyogyvit gyigyenek és ezt intensív gazdálkodási rendszer behozatala, talajjavítás, műtrágya és gépek alkalmazása és mások által igyekeztek elérni, de az eredmény meddő volt, minthogy mindezeket a gazda kölcsön útján volt kénytelen eszközölni, ami pedig 6%-os terhet rakott vállaira, mely alatt görnyedve kellett és kell szokszor összerokkadnia.

Ezeket a bajokat, kivált ily előrehaladott stádiumban, csakis szövetkezet útján lehet segíteni.

Felolvas ezután egy francia értekezést, mely hivatva van igazolni, hogy a szövetkezet ügye Franciaországban a kormány támogatása folytán mily óriási mérvet öltött és mily nagy eredményeket szült.

És ezen eredményekre hivatkozva, a rimaszécsi járás nem tett háládatlan dolgot, midőn egy szűkebb értekezletet hívott egybe.

A kivitelre részint ajánlja, hogy legyenek rendes és alapító tagok. Az utóbbiak 3 évi részletben fizetik be a jutalékukat, mely 60—100 frtot tehet ki.

Az alakulásra két irányt kíván megjelölni, az egyik, hogy a járás a megyéhez forduljon s kérje azt, hogy állítsa fel a megyei hitelszövetkezetet, mint Borsodmegye, ha pedig ennek akadályai volnának, akkor ajánlja az országos hitelszövetkezethez való csatlakozást.

A részletek kivitelére ajánl egy bizottság kiküldését.

A mi a rendes tagokat illeti, azok szerepelhetnének 2 frt évi tagsággal.

A járási szövetkezet egyuttal beléphetne mint olyan a magyar mezőgazdák országos szövetkezetébe is s így, mint a rimaszombati kör, a vásárlás összes előnyeiben is részesülhetne.

Bornemisza László szólalt fel ezután nagy hatás közt. Örömmel üdvözli a szövetkezet létesítését, mert megkönnyíti a kisgazda boldogulását és csak ezen tömörülésben látja a súlyos és válságos gazdasági viszonyok mellett a meg erősödés lehetőségét a közpirtokos osztályra nézve. Kivált ma, midőn fokozódott igények fűzvék épen a közpirtokos osztályhoz, mely nélkül nincs Magyarország, nincs alkotmány, nincs államiság és csak addig kíván magyar állampolgár lenni, míg a föld, melyet őseink szereztek, igazán magyar.

A célirányos működéshez szükségesnek látja, hogy az értekezlet mondja ki a megalakulást, mondja ki, hogy a megállapítandó alapszabályokban körvonalozott és már itt is érintett célok előmozdítását kívánja, hogy az értekezlet tagjai belépnek az egyesületbe, végül, hogy az alapszabályok elkészítésére egy bizottságot küld ki, mely esetleg a megyei szövetkezettel való kapcsolat megteremtését is eszközölni fogja, és ezekre jelentést terjeszt elő.

A megyei hitelszövetkezetekre vonatkozólag megjegyzi, hogy ezen ügyet maga a miniszterium vette a kezébe, a pénz- és földmivélésügyi ministeriumban e felett tanácskozások folytak, és összeegyeztetni igyekeztek a földmivélés, kereskedelem és ipar érdekeit, — mert egyiket emelni a másik rovására, ez a legnagyobb veszedelem lenne, — s ép azért a kiegyenlítő vezérfonál megtalálása a legnagyobb érdek.

De maga a megye is foglalkozik a szövetkezet ügyével egy hitelszövetkezeti bizottság útján, ez a bizottság a pestmegyei hitelszövetkezet ügyét is tanulmány tárgyává tette, és jelentését a kellő időben be fogja terjeszteni.

De ezen megyei szövetkezet ügye, a kérdés megoldása ne hátráltassa a mostani tervezetet, mert nem lehetetlen, hogy a most megvalósítandó egyesület és megyei szövetkezet közt a kapcsolat létesítése sikerüljön fog.

A kiküldendő bizottság mindent meg fog tenni a cél érdekében, mert előre látható, hogy oly férfiakból fog összeállítani, kik bizalmas érdemelnék, kik a teljes bevásárlás, eladás, hitelviszonyok és a szervezet tanulmányozása által oly jelentéssel fognak a közgyűlés elé állani, melyben a küzdelem győzelmi labárijának első reménysugarát fogjuk fénnyelhetni.

Farkas Ábrahám maga is előadni kívánja nézeteit a megalakulásról. — Egy járási értekezlet lesz egybehiva, hogy a nyomozó gazdasági viszonyokon helyileg segítsen. Volt szó fogyasztási, volt szó hitelszövetkezetéről. Bármilyen vezessen is célra, a legszükségesebb a megalakulás. — Leghelyesebb szerinte, ha kezdjük az alapon, — és a községekből indulunk ki, mert ugy a községi, mint járási szövetkezet csak ugy helyes, ha bele olvasszatik a megyébe. — Szükségesnek tartja megbizni egy bizottságot a kivitelre, melynek első feladata lenne a községi gazdakörök megalakítása, mi alatt azonban ő a körjegyzői kerületek szerinti alakulást érti. — A körjegyzői körökből alakítandó a járási kör, mely ismét a megyébe olvad bele.

Hámos Aladár ugy tudja, hogy a részleges módoszatok már papírra is vannak téve, hogy Fáy István urnak, tisztelt barátjának, részleges kidolgozott tervei vannak, — kéri ezek ismeretét.

Fáy István szívesen megféle s megjegyzi, hogy a főintention a gazdának minél nagyobb bevételt és minél kevesebb kiadást biztosítani, hogy küldjük a terményeket oda, hol azokért legtöbbet kapunk és vegyünk ott, hol azt legolcsóbban tehetjük; ez a cél, és pedig akként, hogy a kis gazdának is ott tegyünk és oly mértékben hasznot, mint a hol a nagybirtokosnak. — De ezt a nagy célját csak ugy látja biztosítva, ha az erőket a községi szövetkezetek által szét nem forgácsolják. Azért kell, hogy a szervezés alapját is előadjuk, hogy a kisgazdák is lássák azt, hogy az ő érdekeikről ép ugy történik gondoskodás, mint a nagyokérol. — A Grasselly által óhajtott alapítást nem tartja célravezetőnek, mert pénzhányba jutunk, ha pedig a díj nagy, akkor tagok nem lesznek.

Ép azért ajánlja, hogy a tagsági díj legyen az állami adóhoz mérve. Aki 100 frton felül fizet adót, köteles minden 100 frt után egy részvényt jegyezni, aki pedig 100 frton alól fizet adót, minden adóforint után 4—5 krral járul a szövetkezet ügyéhez.

Igy találja a legméltányosabb kulesot megteremtve.

Draskóczy László. Nem foglalkozik ugyan közvetlenül gazdálkodással, de azért hozzászólni óhajt a kérdéshez. Az ügyben a részletek kidolgozását egy szűkebb bizottságra óhajtja ruházni.

Reflectál az alispán és **Farkas Ábrahám** javaslataira.

Ami először is az utóbbit illeti, felszólalásában a központosítást látja kifejezve, és bármily szép az eszme, de — sajnos — már tapasztalatból kellett meggyőződnie, hogy a községekből, kivált a nagyobbakban, Grasselly-lyével kísérletet téve a szövetkezet létesítése iránt, ez általán nem igen sikerült s a szép szavak elzengtek, de a kívánt eredmény nem következett be. — Ép azért magáévá teszi az alispán javaslatát feltétlenül, de **Farkas Ábrahám**ét csak annyiban, hogy a járási szövetkezet megteremtése és megszilárdulása után idővel a községi körökkel a kísérlet megtehető.

Bornemisza István. Szerinte első dolog a pénzalap megteremtése, ehhez pedig a lehető legnagyobb érdekelttség kell s a kis gazdaközönsege is lehetőleg bevonandó, de vigyázni kell, hogy viszont a nagyobb birtokosok is aránytalanul meg ne terheitessenek.

Reflectál **Farkas Ábrahám** szavaira, hogy volt idő, midőn a földmivélésügyekkel keveset foglalkoztak. — Igaz és maga tapasztalataiból tudja, hogy volt idő, midőn a földmivélésügyi tárcza legfontosabb előterjesztései alkalmával öten-hatan voltak, kik a föld népe ügyeiért harcoltak. Ma már a helyzet nagyban megváltozott s a harc sokak részvéte mellett napokig folyik, s a mostani miniszter nagyon sok jó akaratot tanusít, és kaptunk egy új államtitkárt is, kiben a szakszerű képzettség és tapasztalat meg van, s kitől szintén sokat remélhetünk. Ép azért, ha van idő, ugy a mostani kedvező, hogy a maihoz hasonló kérdések megvalósíttassanak.

Kubinyi Manó kéri, hogy az alapszabálytervezetnek kellő időben a közgyűlés előtt a felkötözött megismertessenek, hogy azok felbírálása lehetővé tétessék.

Fáy István reflectál **Bornemisza István** szavaira és kijelenti, hogy egyes osztály kiváltságát nem helyesli,

Bornemisza István kijelenti, hogy nem kiváltságról, de a kötelességek arányos elosztásáról szolt.

Bornemisza László az alakulás módosításához kíván szólni. Előadja, hogy két főcsoport van a hitelszövetkezetek: a törzsrésztvényre és egyéni jogra alapítva. A kötelezettségek arányában élvezheti kiki ez előnyöket, a bizottság úgy fog eljárni, hogy bármely rendszer valósítsák meg, mindenki érdeke ki legyen elégítve. Indítványát újból részletezi s elfogadásra ajánlja.

Farkas Ábrahám kéri, hogy a gyermeket keresztelejék meg, s az egyesület, czime megállapíttassék.

Bornemisza László nemcsak a szövetkezetet, de a kivített czélzó gazdasági kört is látja az egyesületben, ajánlja azért, hogy az egyesület czime legyen: **Rimaszécsei járási gazdasági és hitelszövetkezet.**

Farkas Ábrahám elnök határozatul kimondja, hogy az értekezlet kimondja a megalakulást a „Rimaszécsei járási gazdasági és hitelszövetkezet” czimmal, az értekezlet jelenlévő tagjai kimondják, hogy a szövetkezetbe belépnek, az alap-szabályok és szervezés megteremtésére egy bizottság küldessék ki, mely egyuttal fel van jogosítva a nagy gyűlés egybehívására, s az alapszabályoknak a lapokban leendő közzétételére.

A szövetkezet karába elnökül: Fáy István, titkáru: Grasselly Miklós és jegyzőül: Szeless Ödön választattak meg.

A kiküldött bizottságba ezeken kívül Bornemisza László, Horváth József és Illés Gyula választattak be.

A gyűlés az egybehívók lelkes éltetésével végződött.

Felhívás a néphez

a járási szövetkezet ügyében.

Folyó hó 11-én Rimaszécseben a járásnak kisebb nagyobb birtokosai gyűltek össze, hogy „Unitis viribus”, azaz: egyesült erővel oda hasanak, miszerint a jelenlegi nyomástól súlyos gazdasági viszonyok között kis- és nagyobb birtokos boldogulhasson. Igazán szép, nemes gondolat! — Mindnyájan egyért, egy mindnyájáért felajánlja szolgáltatát, hogy közösen, vállalt erővel munkálják az egyesek főlemelése, gyámolitása által a haza boldogulását.

Az eszme nem új, hazánk több megyéjében a nép javát szivőkön viselő nagyok már e tekintetben nagy léptekkel haladnak előre, úgy, hogy a múlt év végével hazánk vezérmegyéje a pesti, 118 kisebb szövetkezetet ölelt kebelére 21.174 taggal, kiknek összes befizetett tőkéjük értéke 1281.973 forintot tett ki.

És e szép eredmény csak négy év alatt éretelt el. Igazán bámulatos, hogy a szegény nép — összehordva az egyes filléreket, — mily nagy garmadát állított elő. Mindezt cselekedte a társulás, a szövetkezés.

Hála az égnek! a mi járásunkban is akadtak, vannak nemes eszmékért lángoló, a nép javáért munkálkodni akaró egyének, a szép eszme talajra leit a tetterőtől duzzadó s a nép sorsát alaposan ismerő Fáy István nagybirtokos és Grasselly Miklós gazdasági intézeti tanár kebelében. Ők ketten megérlelve, közösen átgondolva a tervezetet: összehívták Rimaszécsebe a járás községeit, birtokosait. Nagy volt az érdeklődés. Képviselő volt a járás majd minden községe. Érezte mindenki, hogy tenni kell valamit, ott kell tehát lenni, haliani az ígét, mely megváltást ígér. Hangzott az ige! Járásunk, sőt megyénk jelése álltak elő eszmékkel, mintegy vetekedve: ki tud még nagyobb lelkesedést előidézni; ki tud helyesebb utat és módot találni a tömörülésre. Volt eszme bőven, sok, szép és helyes, de megvallva őszintén: nem értette meg a kis gazdaközönség nagy része. Oly magas száruyalású színvonalon ment az eszmék áradata, s az alapelvek oly elvont mondatokba lettek beburkolva, hogy a gyakorlati példákhoz s egyszerű gondolatmenethez szokott hallgatóság nem igen érthette meg a tárgyalás célját.

Atéreztek ezt járásunk egyes előkelőbbjei, s nehogy a szép, magasztos eszme a meg nem értés miatt hátrányt szenvedjen, tisztelettel alólírottat felhívták a gyűlésen felvetett eszmének összegezésére úgy, mint azt különösen Fáy István értelmezte Grasselly urral együtt, hogy így a nép egészen hű képet nyerjen a Rimaszécseben tervezett egyesület czélja és módzatairól. Vajha lenne az én tollamnak annyi ereje, hogy a tervezők lelkesültségét s gondolatát hiven elbeszélhetném!

Kimondatott tehát, hogy a szövetkezetre szükség van. Szövetségre lépnek a r.-szécsei járás összes kis- és nagybirtokos gazdái a czéltól, hogy először is közös kereskedést tartanak a járás leg-hozzáférhetőbb pontjain, mely kereskedésben mindaz felalálható lesz, a mi csak a háztartásnál mint élelmi nagyobb keletnek örvendő cikkek, p. o. só, liszt, ecet; továbbá a gazdaságnál: vas, fa, kötél, kisebb gépek, különféle magvak, mint ló-

here, luczerna, fűmagkeverék-, káposzta- és repa-félék, háztartási cikkek mint: a petróleum, gépolaj, faeszközök, stb.; szóval mindaz, a mire egy a kisbirtokosnak, mint a nagyobb gazdaságot kezelőknek háztartásánál, gazdaságánál szükségesek s napi fogyasztás alatt állanak. Mind-ezen anyagok az igazgatóság által közvetlen azoktól szerezhetnek be, kik azokat előállítják, hogy azon haszon is, melyet a kereskedők külön-külön rajta nyernek, az mind a fogyasztó közönség javára maradjon. A szövetkezeti tagok pedig így, minthogy az egész járás számára egy-egy helyről vásároltatik be nagy tömegben az áru cikkek, természetes, hogy olcsóbban jutnak mindenhez, mint ha több kereskedő kezén fordult meg azon áru. Mert p. o. egy hordó petróleum 12 frt (100 liter), a kereskedésből 18–20 kr-ával kapjuk, s így rajtunk vevőkön a kereskedő csak egy hordónál is 6, 7, sőt 8 frt-ot nyer. Ez így a mi zsebünkben marad. Így van ez másnemű árunál is; ha tömegben vesszük: olcsóbban kapjuk, mint ha egyes ember keveset vásárol. Így van a vasnál, mely pedig a gazdaságnál nagy fogyasztásban van. Most a kereskedésből egy kilogr. 14–15 kr., ha tömegben vásároljuk, megkapjuk 9–10 kr-ával, a haszon 4–5 kr. minden kilónál, másként 4–5 ft a különbözet.

Összeállunk, szövetkezünk tehát azért, hogy a mit egyesnek csak drága áron lehet megszereznie, azt soknak nagy mennyiségben vásárolva olcsóbbá tessük. Hogy jó, sőt a legjobb minőségű legyen, hát arról gondoskodik az igazgatóság, melynek tagjait együttesen magunk közül kiválogatjuk. Egyes község magában ily ár-hely és tömeges bevásárlására elégtelen, ezért állunk össze az egész járás, melynek legalább is 2, vagy 3 pontján ily ár-hely lenne felállítandó. De még egy más, nagy könnyebbége is lesz az egyes szövetkezeti tagnak, nevezetesen: tudjuk azt, hogy a birtokos népek jövedelmi főbevétele ősszel van, aratás után, egyébkor pedig csak csordul-cseppen a fillér, vagy még csak nem is cseppen. Az év nagy részében aztán utalva van a falusi drága, de rossz bolti-árúkra. Kapjon tehát hitelt a szövetkezetből, azaz csak ősszel fizesse ki az elhordott árúk értékét, már t. i. a kinek viszonyai máskor nem engedik meg, hogy napról-napra pénzre virradhasson.

Szövetkezetünknek tehát ezen része nevezhető volna fogyasztási szövetkezetnek. Ezzel kapcsolatosan jönne az eladás végett való tömegesen összeállítás.

Ha nekem csak 10–20 mázsa búzám van eladó, hát bizony azért nem jön le a budapesti gőzmalom megbízottja, mert azoknak sok ezer mázsára van szükségük, kevéssel nem is bibelődnek, hanem megbíznak egy ügynököt (akit mi buzaereskedőnek nevezünk), hogy menjen ki a vidékre és vásároljon a gőzmalom számára 10–20–30 vagon búzát. Az ügynök kijön, vagy pedig megbíz ő is még másokat. Így történik aztán, hogy a mi kevés buzánkért itt helyben a piacon adnak 7 frtot, a gőzmalom meg ad az ügynöknek 8,50 krt, meg 9 frtot, a szállításon kívül tehát körülbelül 2 frt vándorol az ügynökök zsebébe. Hát még ezenkívül a piaczra szállítási költség, vékapénz, szekérpénz, mind, mind a kisgazda 7 frtos buzája árából megy ki. Hála istennek, megyénket, különösen járásunkat egészen átfutja a vasut, minden vidékre nézve van egy-egy állomás, mely közelebb esik, mint a városi piac. Ha több község, az egész járás összeáll hetenkint, vagy havonkint a buza, szóval mindennemű termény eladására, úgy, hogy az igazgatóság egyszerre eladhat 10–20 vagonnal, akkor mind a szállítás közelebb esik az egyes községekhez, mind a piaci czédula s vékapénz megmarad, mind pedig, — a mi földolog — a buzánk magasabb áron lesz eladva, mert az ügynök 2 frtig felmenő járuléka a gazda zsebében marad.

Nem terjeszkedem tovább az ily tömeges eladás nagy előnyeinek feltüntetésében, azt hiszem, hogy eléggé megérthető ez egy példából is, hogy miért kell nekünk az eladásnál szövet-ségre lépni. Menjünk tovább a fölvetett eszmék láncolatán.

Az mondatott, hogy olykor pénzbeli hitelt is szüksége van a gazdák embernek, marhát akar venni sok takarmányára vagy legelőjére, hogy azt megjavítva vagy fűvelve értékesítthesse, ámde nincs min venni! A pénztári kamat magas, meg sok az utánjárás, a birtokra táblázás költsége felemészti a rendes hasznót. Jobb ekét, gépet stb. gazdasági eszközt akar, kellene beszerezni, nincs pénz, drága a pénz. Marad minden úgy, amint volt, nem lehet boldogulni, megful a gazda saját zsirijában. Nincs elegendő marhaja, nem lesz elegendő trágyája, földje elsoványul, aratása vékony, takarmányát másnak a marhaja éli föl. Szóval nem boldogulhat.

Ha összeállunk a végett, hogy alkotunk egy közös pénztárt, melybe önökint berakjuk megtakarított fillereinket, hát ez által a szűkebb

termésű esztendőkre apránként egy kis tőkepenzt rakunk össze, melynek akkor fogjuk igazi áldását élvezni; az így, egész járás lakosai által berakott fillerekből gyűlt összeg aztán az egyes tagoknak kamatra kiadandó lenne rövid egy-két évi lejáratú időre. A pénzkölcsön csak gazdasági beruházásra, földvétele vagy nagy kamatu adósság törlesztésére lenne fordítható.

Igy lenne megalkotható a **Hitelszövetkezet**, vagy ha tetszik: **Takarékosági szövetkezet.**

De hátra van még a legfontosab: miként? kérdése.

Hát bizony ez az egésznek a csümbökja. Azonban, ha megfigyeljük hazánk 118 komoly alapokon nyugvó szövetkezeteinek szervezetét, alakulását, legyen ez akár fogyasztási és eladási, akár gazdasági, akár hitelszövetkezet, mindenütt egy és ugyanazon irányú szervezeten és alapon indult ez meg s éli virágzásának korát. Üzlet-részekre, azaz részvényekre van az mindenütt megalkotva. Egy-egy üzlet rész 25 frt, mely összeget 10 év alatt kell a szövetkezési tagnak befizetnie, havi 20 kr. törlesztéssel. Itt lenne aztán megállapítandó, hogy az egyenes adó forint után melyik gazda lenne egy részvény vételére utalva, p. o. 10 frt egyenes adó után egy részvény (ha tetszik több is), 100 frt adó után 10 részvényt, vagy is üzletrészt tartozik befizetni, illetve törleszteni az illető. Ami egyébiránt nem zárja ki azt, hogy valaki, ha tetszik s teheti, több üzletrészt is ne jegyezhesse.

Ha így az adóterit megszabott összegéhez mérten lesz a részvények száma kis- és nagybirtokosra nézve kimondva, akkor föltétlenül egyenlő lesz a szövetkezet által nyújtott előnyök élvezete is úgy a kis-, mint a nagybirtokosra, s így megbírja mindkettő. Tíz év múlva a végleszámoláskor mindenki visszakapja ugyanis befizetett tőkéjét, s az esetleg tőkéje után eső jövedelmi osztalékát.

Szövetkeznék 10 évre a járás tagjai, e tíz év alatt foglalkoznánk fogyasztási és eladási cikkekkel, illetve azok árusítása és közvetítésével, tehát közösen vásárolnánk be és közösen adnánk el fölös terményeinket, továbbá pénzhitelt nyújtanánk az egyes tagoknak. Mindez külön ága a szövetkezetnek, hanem mind szépen megfér együtt, mert czélja a gazdasági érdekek előmozdítása. Mással az országban eme közös gyűjtő név alatt szerepel, hogy **Községi Hitelszövetkezet**. Lenne tehát ez: **Járási Hitelszövetkezet és gazdasági egyesület** egyuttal.

Ezért küzdjünk lankadatlan, a nemes cél érdekében sorakozzunk, s ekkor az hatalmas lépéssel fog nemes czélú utján megindulni. E reményre teljes biztositókat nyújt a szervezeti önzetlenül a nép jólétét munkáló egyénisége. „Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül!”

Csizy Miklós,
tanító,

Vegyes hírek.

— **Fényképezési műterem és pavillon.** Megemlékeztünk már arról, hogy Andrassy László helybeli jóhírű fényképész egy pavillont épített fényképezési felvételek végett. A pavillon e hóban már elkészül a legmodernebb berendezéssel s így a jönevű fényképész azon helyzetben lesz, hogy a közönségnek a legdistingáltabb kívánalmainak is a legpontosabban s legizlésebb alakban eleget tehet.

— **Irógép a vármegyénél.** Rakottay József helybeli könyvkereskedő külföldről egy igen czélszerű írógépet hozott, milyen több közhatalóság irodájában már is alkalmazásban van. Az írógép által írt szöveg egy másik szerkezet által mintegy 1000 példányban sokszorosítható. A mint halljuk, az írógépet a vármegyei központi közigazgatási iroda számára megveszi az alispáni hivatal.

— **Hirdetmény.** Van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a rimaszombati kir. törvényszék területére tót-magyar tolmácscsá ki-neveztetvén, hivatalos működésemet Rimaszombatban, Tompa-Mihály-utca 35. sz. alatt megkezdtem. Rimaszombat, 1893. június 1. Baloghi Endre, köz- és váltóüggyvéd, mint kir. törvényszéki tót-magyar tolmács.

— **A helyai és zavadkaj utvonalon** — értesüléseink szerint — közvetlen azon híd mellett, a melyen Klatna, Sztoskina s onnét Tiszolczra kell menni, a folyó vize évről-évre jobban mossa a partot, s már oly közel ért az országúthoz, hogy azon már a tél folyamán szakadás volt észrevehető. Félő, hogy a mostani esős időben oly kár történhetik, melynek helyreállítása rop-pant költségre fog kerülni.

— **Sumjácson** a gyermekek közt a difteritisz rohamosan terjed, naponja 4–5 temetés is van.